

Warszawa, dnia 13 sierpnia 2018 r.

RZĄDOWE CENTRUM LEGISLACJI
DEPARTAMENT PRAWNY I POSTĘPOWAŃ PRZED
TRYBUNAŁEM KONSTITUCYJNYM

RCL.DPPTK.590.9/2018

INFORMACJA

**o wyroku Trybunału Konstytucyjnego
z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie o sygn. akt K 53/16¹**

I. Problem prawny.

Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie oceny regulacji dotyczących zarządzania pomocą kierowaną do osób bezrobotnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy².

Zdaniem Rzecznika, upoważnienie ustawowe zawarte w zaskarżonym przepisie art. 34a ust. 3c ww. ustawy ma charakter blankietowy. „Z samej regulacji ustawowej nie sposób bowiem wywnioskować, nawet w ogólnym zarysie, jak procedura ustalenia profilu powinna zostać ukształtowana”. Ponadto art. 34a ust. 3c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie zawiera żadnych wytycznych co do zakresu gromadzonych danych niezbędnych w procedurze profilowania bezrobotnych, nie przewiduje również żadnych reguł dotyczących przechowywania tych danych, ich usuwania czy poprawiania. Wytycznych tych nie można było także zrekonstruować z pozostałych przepisów ww. ustawy.

¹ Sentencja została ogłoszona w Dz. U. w dniu 14 czerwca 2018 r. pod poz. 1149.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.

II. Wzorzec kontroli.

Wnioskodawca wywiódł, iż zaskarżone przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w zakresie określonym w pkt 2 wniosku, dotyczącym art. 34a ust. 3c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy są niezgodne z art. 47 (zasada ochrony życia prywatnego) oraz art. 51 ust. 1 i 5 (ochrona informacji o sobie) w zw. z art. 31 ust. 3 (ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw) oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji (wydawanie rozporządzeń, szczegółowość ustawowego upoważnienia do wydania rozporządzenia, rozdzielenie treści między rozporządzenie a ustawę).

III. Treść orzeczenia.

Trybunał orzekł, że art. 34a ust. 3c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy **jest niezgodny** z art. 51 ust. 1 i 5 w związku z art. 31 ust. 3 oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Dokonując kontroli konstytucyjności art. 34a ust. 3c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Trybunał Konstytucyjny ocenił dwie płaszczyzny tego przepisu.

W pierwszej kolejności, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przywołana we wniosku norma narusza wymóg ustawowej regulacji zasad i trybu zbierania informacji o jednostkach. Pozwala ona na uregulowanie w rozporządzeniu zakresu danych zbieranych w trakcie profilowania, a także sposobu ich pozyskiwania, przetwarzania, poprawiania i udostępniania. W rezultacie rzeczywistą podstawą udostępnienia przez bezrobotnego informacji urzędowi pracy nie jest ustawa, lecz jedynie rozporządzenie.

Ponadto, Trybunał uznał, że art. 34a ust. 3c ww. ustawy nie zawiera dostatecznych wytycznych do wydania aktu wykonawczego w sprawie profilowania. Przepis ten nakazuje ministrowi uwzględnić potrzebę „zwiększenia szans bezrobotnego na rynku pracy”, ale nie wynikają z niego w praktyce żadne konkretne ograniczenia czy wskazówki co do treści rozporządzenia. Na jego podstawie nie da się m. in. rozstrzygnąć, jakie narzędzia i metody powinny być podstawą profilowania, jaki powinien być zakres i stopień szczegółowości zbierania informacji o bezrobotnych czy jaki kształt powinna mieć procedura postępowania z tymi danymi. Trybunał uznał, iż zaskarżony przepis nie daje możliwości rekonstrukcji wytycznych co do uregulowania w rozporządzeniu „sposobu ustalania profilu pomocy” oraz

„postępowania w ramach profili pomocy” z innych przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ustawa określa bowiem tylko i wyłącznie podmioty biorące udział w profilowaniu, termin przeprowadzenia tej czynności i jej wyniki, w żadnym jednak stopniu nie determinuje metod i środków dochodzenia do tych wyników (kryteriów i procedury profilowania). Kształt profilowania ustalony jest więc w praktyce samoistnie w rozporządzeniu oraz narzędziach stosowanych przez urzędy pracy.

W rezultacie Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 34a ust. 3c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy narusza Konstytucję na obydwu omówionych płaszczyznach.

Dodatkowo Trybunał podkreślił, iż art. 51 ust. 1 i 5 Konstytucji nie należy traktować jako powtórzenia ogólnych zasad z art. 31 ust. 3 i art. 92 ust. 1 Konstytucji. Przepisy te mają większy zakres szczegółowości i przewidują wyższy poziom gwarancji, ponieważ wyraźnie wskazują obszary, w których zasada wyłączności ustawowej powinna być przestrzegana szczególnie rygorystycznie. Zastrzeżenie wyłączności ustawy należy pojmować dosłownie, z wykluczeniem możliwości ich subdelegacji. Trybunał przypomniał, że w ustawie powinny więc być uregulowane następujące zagadnienia:

- zobowiązanie do ujawniania informacji o swojej osobie,
- „zasady” gromadzenia i udostępniania informacji,
- „tryb” gromadzenia i udostępniania informacji.

Trybunał podkreślił, iż rzeczywistą podstawą udostępnienia przez bezrobotnego informacji urzędowi pracy nie jest ustawa, jak tego wymaga art. 51 ust. 1 Konstytucji, lecz rozporządzenie. Dopiero z aktu podstawowego bezrobotny dowiadywał się, jakie informacje dotyczące jego osoby urząd pracy będzie pozyskiwał, przetwarzał i przechowywał.

IV. Wskazówki dla prawodawcy.

Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku podkreślił, iż dla zachowania ciągłości pomocy świadczonej bezrobotnym przez urzędy pracy, utrata mocy obowiązującej nastąpi z upływem dwunastu miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Trybunału pozwoli to ustawodawcy przygotować i wprowadzić normy realizujące postulaty przytoczone w uzasadnieniu orzeczenia dotyczące nowych ram prawnych profilowania.

Trybunał zaznaczył, iż do czasu nowelizacji, co powinno nastąpić nie później niż w terminie wskazanym w sentencji wyroku Trybunału, obecnie obowiązujące przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz rozporządzenia w sprawie profilowania mogą być nadal stosowane, a wydane na ich podstawie decyzje w sprawach indywidualnych pozostają w mocy.

Należy również na marginesie wskazać, iż Trybunał Konstytucyjny dodatkowe wskazówki dla prawodawcy zawarł w oddzielnym **postanowieniu sygnalizacyjnym z dnia 6 czerwca 2018 r. sygn. akt S 3/18**. Trybunał uznał bowiem, że podjęcia interwencji legislacyjnej wymagają także inne regulacje dotyczące procedury profilowania, zwłaszcza w obszarze ochrony danych osobowych osób bezrobotnych, które to przepisy znalazły się poza zakresem merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie oznaczonej sygn. akt K 53/16.

Piotr Ołdak
Wicedyrektor
Departamentu Prawnego i Postępowań przed
Trybunałem Konstytucyjnym
w Rządowym Centrum Legislacji

/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
kwalifikowanego certyfikatu/